

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΠΕΡ/ΚΗ Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ
3^η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ

Νάξος, 22 / 02 / 2012

Αριθ. Πρωτ.:313

Ταχ. Δ/ση: Σχολή Ουρσουλινών -
Χώρα Νάξου
Τ.Κ. – Πόλη: 84300 – Νάξος
Πληροφορίες: Κων/νος Κλουβάτος
Τηλ.- Φαξ: 22850 24506
E-mail: klouvatos@sch.gr
Ιστοχώρος: <http://users.sch.gr/klouvatos>

ΠΡΟΣ

Δημοτικά Σχολεία 3^{ης} Περιφέρειας
Σχολικού Συμβούλου Δημ. Εκπ/σης
Ν. Κυκλάδων

Κοινοποίηση:

- 1) Περιφερειακή Διεύθυνση Π. Ε. & Δ.
Ε. Ν. Αιγαίου
(Τμήμα Επιστημονικής &
Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Α/θμιας
Εκπ/σης)
- 2) Διεύθυνση Π. Ε. Ν. Κυκλάδων

Θέμα: «Εφαρμογή Ευέλικτης Ζώνης».

ΣΧΕΤ.: (1) Φ.12.1/545/85812/Γ1/31-8-2005, ΦΕΚ 1280/2005, (2) Φ.12/431/64914/Γ1 /11-06-2012 Εγκύκλιος του ΥΠΑΙΘΠΑ, (3) 7505/22-11-2012 έγγραφο Προϊσταμένης Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε. Ν. Αιγαίου.

Σε συνέχεια του 7505/22-11-2012 έγγραφο Προϊσταμένης Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε. Ν. Αιγαίου και για τη σωστότερη αξιοποίηση του χρόνου της Ευέλικτης Ζώνης προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα μαθησιακά, παιδαγωγικά και κοινωνικοποιητικά αποτελέσματα του σχολείου, σας επισημαίνουμε ότι ο χρόνος της ευέλικτης ζώνης προορίζεται (α) για διεπιστημονικές διασυνδέσεις και διαθεματικές προεκτάσεις της αποκτηθείσας γνώσης, (β) για εμπάθυνση της ερευνητικής εργασίας (γ) για την ένταξη προαιρετικών προγραμμάτων που εναρμονίζονται με την εφαρμογή των ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ, (δ) για τη σύνδεση της σχολικής γνώσης με τα μαθητικά ενδιαφέροντα και την καθημερινή ζωή και (ε) για υλοποίηση υποχρεωτικών σχεδίων εργασίας που απαιτούν ομαδοσυνεργατική προσέγγιση, κριτική ανάλυση, διερεύνηση, οργάνωση και παρουσίαση εργασίας.

Στο χρόνο της Ευέλικτης Ζώνης μπορεί να προστίθεται και το 10% του ετήσιου διδακτικού χρόνου κάθε μαθήματος για διαθεματικές προεκτάσεις, όπως το παράδειγμα που αναφέρεται παραπάνω με τη Γεωγραφία, και αντιστρόφως, χρόνος της Ευέλικτης μπορεί να εκχωρείται για την υλοποίηση σχεδίου εργασίας που υλοποιείται στο πλαίσιο κάποιου μαθήματος.

Για κανένα λόγο δεν πρέπει, ιδιαίτερα στα πολυθέσια σχολεία, να καταστρατηγείται ο χρόνος της Ευέλικτης Ζώνης για συμπλήρωση άλλων διδακτικών αντικειμένων που δεν πρόλαβαν να ολοκληρωθούν. Κάθε εκπαιδευτικός, μόνος του ή σε συνεργασία με άλλους εκπαιδευτικούς του σχολείου ή άλλου σχολείου, λαμβάνοντας υπόψη τα

ενδιαφέροντα, τις ανάγκες και δυνατότητες της τάξης του, της σχολικής και τοπικής κοινότητας, σχεδιάζει εξαρχής και όχι αποσπασματικά τις δράσεις που θα υλοποιήσει στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης.

Σε κάθε περίπτωση, είτε υλοποιείται σχέδιο εργασίας (project) είτε περιβαλλοντική, πολιτιστική δράση ή δράση αγωγής υγείας, θα πρέπει αυτή να έχει σαφή στόχο, διάρθρωση και αποτέλεσμα και από το παραγόμενο έντυπο ή ψηφιακό υλικό να καταδεικνύεται η ενεργητική, ομαδοσυνεργατική, ερευνητική εμπλοκή των μαθητών. Οι δράσεις αυτές θα πρέπει να κοινοποιούνται στο Σχολικό σύμβουλο, ο οποίος έχει την ευθύνη εφαρμογής, παρακολούθησης και στήριξης της Ευέλικτης Ζώνης.

Επειδή λοιπόν θεωρούμε εξαιρετικά σημαντική τη συμβολή της Ευέλικτης Ζώνης (υλοποίηση καινοτόμων δράσεων, σχεδίων εργασίας) στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών και προκειμένου να έχουμε τη δυνατότητα να υποστηρίξουμε και να εποπτεύσουμε αποτελεσματικότερα τις δράσεις που υλοποιούνται, παρακαλούμε να συμπληρωθεί και να μας αποσταλεί το συνημμένο «**Έντυπο Δράσεων Ευέλικτης Ζώνης**» μέχρι τις 14 Δεκεμβρίου 2012.

Τέλος, σας προτείνουμε χαρακτηριστικά παραδείγματα διαθεματικών δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της Ευέλικτης ζώνης:

Α. «Πρόγραμμα Μετάβασης από το Δημοτικό Στο Γυμνάσιο», που μπορεί να υλοποιηθεί στην Στ΄ τάξη. Σύντομα θα σας σταλούν τα συμπεράσματα από την περυσινή εφαρμογή του προγράμματος και οδηγίες για εκ νέου εφαρμογή του.

Β. «Παραδοσιακά και νέα παιχνίδια στο προαύλιο», που μπορεί να υλοποιηθεί από κοινού από όλες τις τάξεις του σχολείου με στόχο την προώθηση της διαμαθητικής συνεργασίας και την ελαχιστοποίηση των προβλημάτων συμπεριφοράς που εκδηλώνονται στο προαύλιο και στη σχολική τάξη (βλέπε λεπτομέρειες στο Αναλυτικό Περίγραμμα Εργασίας στην ιστοσελίδα <http://1dim-naxou.kyk.sch.gr/paixnidi.htm>).

Γ. «Παραμύθια, Θρύλοι, Αφηγήσεις για τα παλιά χρόνια στο νησί μου», πρόγραμμα το οποίο θα υλοποιηθεί με διασχολική συνεργασία σε επίπεδο νησιού με την εποπτεία του Σχολικού Συμβούλου (συλλογή παραμυθιών, θρύλων, αφηγήσεων υπερηλίκων – Ημερίδα παρουσίασης του υλικού από τους μαθητές –ηλεκτρονική ή/και έντυπη έκδοση της συλλογής). Σύντομα θα σταλούν περαιτέρω οδηγίες.

Δ. Φιλαναγνωσία, η οποία προτείνεται να μην καταλαμβάνει περισσότερες από 1 ώρα της Ευέλικτης Ζώνης εβδομαδιαίως.

Τέλος, παραθέτουμε αποσπάσματα των σχετικών εγκυκλίων - ΦΕΚ, τα οποία σας επισυνάπτουμε και στην πλήρη τους μορφή για πληρέστερη ενημέρωσή σας:

Φ.12/431/64914/Γ1 /11-06-2012 Εγκύκλιος του ΥΠΑΙΘΠΑ

Διευκρινίζεται ότι οι Σχολικοί Σύμβουλοι έχουν τη συνολική ευθύνη σχεδιασμού, εφαρμογής, παρακολούθησης και στήριξης της Ευέλικτης Ζώνης. Κάθε δραστηριότητα που εφαρμόζεται στο χρόνο της Ευέλικτης Ζώνης εποπτεύεται από τους Σχολικούς Συμβούλους. Σε ό,τι αφορά τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών θεμάτων, Κυκλοφοριακής Αγωγής, κ.λπ. που εντάσσονται στο πλαίσιο εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης, την επιστημονική εποπτεία έχει ο οικείος Σχολικός Σύμβουλος. Ο εκάστοτε Υπεύθυνος Σχολικών Δραστηριοτήτων σε συνεργασία μαζί του, διαμορφώνει το μεθοδολογικό και γνωστικό πλαίσιο ανάπτυξης αυτών των προγραμμάτων. (Φ.12.1/545/85812/Γ1/31-8-2005, ΦΕΚ 1280/2005, τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση

Για τους λόγους αυτούς, αντίγραφα των παραπάνω προγραμμάτων που υλοποιούνται στα σχολεία κοινοποιούνται υποχρεωτικά στον οικείο Σχολικό Σύμβουλο με ευθύνη των Διευθυντών Σχολικών Μονάδων.

Αναφορικά με τη διδασκαλία της Ευέλικτης Ζώνης και σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΦΕΚ 304/13-3-2003, τ. Β΄):

“Για παιδαγωγικούς και λειτουργικούς λόγους, την ευθύνη της Ευέλικτης Ζώνης αναλαμβάνει ο δάσκαλος της τάξης, ο οποίος προγραμματίζει ανά τρίμηνο, σε συνεργασία με το Σύλλογο διδασκόντων (θα μπορούσε να ζητηθεί και η γνώμη μελών του Σχολικού Συμβουλίου), τις δραστηριότητες της Ευέλικτης Ζώνης”.

Ωστόσο θα μπορούσε κατά το προβλεπόμενο τρίωρο μόνο για τις τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄ & Δ΄ στο εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα, ο δάσκαλος της τάξης να συνεργάζεται με έναν εκπαιδευτικό του σχολείου, κατόπιν κοινού αιτήματος, για την από κοινού ανάπτυξη σχεδίου εργασίας. Κάθε εκπαιδευτικός σύμφωνα με τα ανωτέρω αναλαμβάνει να φέρει εις πέρας μια συγκεκριμένη διάσταση του εν λόγω σχεδίου εργασίας».

Η Ευέλικτη Ζώνη μπορεί να ανατεθεί σε άλλον εκπ/κό οποιασδήποτε ειδικότητας μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις στις τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄ & Δ΄ και όταν υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες ως προς τη σύνταξη και εφαρμογή του ωρολογίου προγράμματος. Για τις σχολικές μονάδες με Ε.Α.Ε.Π. ισχύει η με αριθμ. Φ.12/512/61575/Γ1/30-05-2011, (ΦΕΚ 1327/2011, τ.Β΄) Υπουργική Απόφαση.

Φ.12.1/545/85812/Γ1/31-8-2005, ΦΕΚ 1280/2005

Η σημασία της Ευέλικτης Ζώνης άπτεται τομέων, όπως το Πρόγραμμα Σπουδών, η διδακτική μεθοδολογία και η οργάνωση της εισαγωγής καινοτομιών στο Δημοτικό Σχολείο.

α. Στον τομέα του προγράμματος Σπουδών, η Ευέλικτη Ζώνη αποτελεί το δίαυλο διασύνδεσης μεταξύ των διδασκόμενων μαθημάτων, αφού προσφέρει ευκαιρίες για διεπιστημονικές διασυνδέσεις και διαθεματικές προεκτάσεις.

β. Στον τομέα της διδακτικής μεθοδολογίας, η Ευέλικτη Ζώνη προτείνει και υποστηρίζει την εφαρμογή βιωματικών, μαθητοκεντρικών και δημιουργικών προσεγγίσεων, που αποτελούν προϋπόθεση για την ουσιαστική εμπλοκή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης.

γ. Στον τομέα της εισαγωγής καινοτομιών στο Σχολείο, η Ευέλικτη Ζώνη επιχειρεί να εντάξει σ' ένα πλαίσιο μεριμνή και συγκρότηση καινοτόμα προαιρετικά προγράμματα, όπως είναι τα Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών θεμάτων, κλπ, τα οποία μέχρι τώρα αποτελούν αποσπασματικές και μεμονωμένες προσπάθειες κάποιων εκπαιδευτικών.

δ. Η καθιέρωση της Ευέλικτης Ζώνης Δημιουργικών και Διαθεματικών Δραστηριοτήτων διαμορφώνει ένα Ω.Π. με δύο παιδαγωγικές ζώνες στο σχολείο:

i. την ακαδημαϊκά προσανατολισμένη ζώνη, η οποία, μέσα από τη διδασκαλία της πραγματολογικής γνώσης σε κάθε γνωστικό αντικείμενο, θα αποβλέπει στην απόκτηση του απαραίτητου γνωστικού υπόβαθρου, το οποίο θα αποτελεί τη βάση για περαιτέρω ερευνητικές προεκτάσεις στη δεύτερη ζώνη.

ii. η δεύτερη ζώνη, η «Ευέλικτη Ζώνη Δημιουργικών και Διαθεματικών Δραστηριοτήτων», η οποία συναρτάται άμεσα με την πρώτη και προσφέρει την ευκαιρία για διεπιστημονικές διασυνδέσεις και διαθεματικές προεκτάσεις στην ήδη αποκτηθείσα πραγματολογική γνώση.

ε. Η «Ευέλικτη Ζώνη Δημιουργικών και Διαθεματικών Δραστηριοτήτων» αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του αναλυτικού και ωρολογίου προγράμματος στο Δημοτικό Σχολείο, διότι ο δάσκαλος της τάξης είναι σε θέση να επιλέξει τον τομέα στον οποίο θα ήθελε να εμβαθύνει την ερευνητική του εργασία με τους μαθητές του κι επομένως να εντάξει τα προαιρετικά προγράμματα με τέτοιο τρόπο, ώστε να εναρμονίζονται με την εφαρμογή των ΔΕΠΓΣ και ΑΓΣ.

Ο σκοπός της Ευέλικτης Ζώνης, που είναι να συνδέσει τη σχολική γνώση με τα ενδιαφέροντα των μαθητών και με τις καταστάσεις του καθημερινού βίου, οδηγεί, εν τέλει, σε έναν ανοικτό κατάλογο θεματικών αξόνων. Οι επιλογές ωστόσο των δασκάλων και μαθητών θα πρέπει να καλύπτουν, στο μέτρο του δυνατού, σημαντικό μέρος από τις προαναφερθείσες ενδεικτικές θεματικές περιοχές. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές θα μελετήσουν διαφορετικής φύσης θέματα και θα εμπλακούν σε ποικίλες δραστηριότητες.

6. Διδακτική Πράξη και Ευέλικτη Ζώνη στο Δημοτικό Σχολείο και το Νηπιαγωγείο

I. Στην Ευέλικτη Ζώνη Διαθεματικών και Δημιουργικών Δραστηριοτήτων εντάσσονται, ως υποχρεωτικά, σχέδια εργασίας που σχετίζονται με την προετοιμασία των μαθητών στην εργασία σε ομάδες και στην εξοικείωσή τους με μεθόδους κριτικής ανάλυσης, διερεύνησης, οργάνωσης και παρουσίασης μιας εργασίας.

Στην Α΄ Δημοτικού, μπορούν να εκπονούνται σχέδια εργασίας που υιοθετούν τη φιλοσοφία, το περιεχόμενο και τις δραστηριότητες που προσιδιάζουν με αυτά που εφαρμόζονται στο Νηπιαγωγείο.

Στα σχέδια εργασίας του Νηπιαγωγείου πολλές από τις δραστηριότητες εστιάζουν σε παιχνίδια, τραγούδια και χειροκατασκευές.

II. Σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα συναφή Α.Π.Σ., στο 10% του ετήσιου διδακτικού χρόνου κάθε μαθήματος δίνεται ευκαιρία για διαθεματικές προεκτάσεις επί της ύλης των διδασκομένων μαθημάτων. Είναι δυνατόν μέρος αυτού του χρόνου να προστίθεται στο χρόνο της Ευέλικτης Ζώνης. Για παράδειγμα, αν στην Ευέλικτη Ζώνη εξετάζεται θέμα, το οποίο μελετά πρωτίστως και κυρίως η επιστήμη της Γεωγραφίας, τότε χρόνος από το

10% του προβλεπόμενου διδακτικού χρόνου της Γεωγραφίας μπορεί να εκχωρηθεί στην Ευέλικτη Ζώνη. Ισχύει, όμως και το αντίστροφο. Δηλαδή, χρόνος της Ευέλικτης Ζώνης μπορεί να εκχωρείται, προκειμένου να ολοκληρωθεί ένα σχέδιο εργασίας που υλοποιείται στο πλαίσιο κάποιου μαθήματος. Για να επιτευχθεί όμως αυτό χρειάζεται προσεκτικός και συνολικός προγραμματισμός από την πλευρά του δασκάλου και του σχολείου γενικότερα.

III. Θεωρείται αυτονόητο ότι σε καμία περίπτωση ο χρόνος της Ευέλικτης Ζώνης δε θα διατίθεται για την ολοκλήρωση κάποιου μαθήματος (Γλώσσα, Μαθηματικά, κτλ.).

IV. Κατά τη διάρκεια ενός σχολικού έτους αναμένεται να υλοποιούνται 2-3 σχέδια εργασίας ανά τμήμα μαθητών.

V. Στην Ευέλικτη Ζώνη δεν χρησιμοποιούνται μέθοδοι βαθμολογίας και αξιολόγησης κατά το πρότυπο των μαθημάτων του συμβατικού Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών (Α.Π.Σ.), αλλά εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης.

7. Την ευθύνη εφαρμογής και παρακολούθησης του Προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης δημιουργικών και διαθεματικών δραστηριοτήτων έχει η Δ/ση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ.

8. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι έχουν την ευθύνη εφαρμογής, παρακολούθησης και στήριξης της Ευέλικτης Ζώνης. Κάθε δραστηριότητα που εφαρμόζεται στο χρόνο της Ευέλικτης Ζώνης εποπτεύεται από τους Σχολικούς Συμβούλους.

9. Τα Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών και Καλλιτεχνικών θεμάτων, Κυκλοφοριακής Αγωγής, κλπ) εντάσσονται στο πλαίσιο εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης. Την επιστημονική εποπτεία έχει ο οικείος Σχολικός Σύμβουλος και οι αντίστοιχοι υπεύθυνοι σε συνεργασία μαζί του διαμορφώνουν το μεθοδολογικό και γνωστικό πλαίσιο ανάπτυξης αυτών των προγραμμάτων.

**Ο Σχολικός Σύμβουλος
3^{ης} Περιφέρειας Δημ. Εκπ/σης Κυκλάδων**

Κλουβάτος Κων/νος